

Møteinnkalling

Til: Instituttstyret

Kopi til: Instituttledelsen ved ILU

Om: Styremøte ved Institutt for lærerutdanning

Møtetid: Mandag 15. januar 2024 kl. 08.30-10.30 Møtested: Kalvskinnet E.C. Dahls gate 10 3. etasje
[Møterom 302 Valentine Smith](#)

Eksterne styremedlemmer:

Hilde Grimstad (midlertidig styreleder),
professor ved Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie (ISM), NTNU
Kristin Bratberg Røe, rektor, Blussvoll skole, Trondheim

Styremedlem, studentrepresentanter:

Siver Ekmann
Victoria Holmstad-Solberg

Styremedlem, representanter fra fast vitenskapelig ansatte:

Mari Nygård
Unni Eikeseth
Lise Vikan Sandvik

Styremedlem, representant fra midlertidig vitenskapelig ansatte:

Sanna Ørsjødal Brattland

Styremedlem, representant fra teknisk-administrativt ansatte:

Sunniva Saksvik

Fra instituttledelse og -administrasjon:

Ingfrid Thowsen, Ola Harstad, Ruth Grüters, Øystein Wormdal og
Anita I. Brækken (protokollfører)

Meldt forfall:

Jørgen Klein, styremedlem fra gruppen fast vitenskapelig ansatte

Postadresse

Institutt for lærerutdanning,
NTNU

7491 Trondheim
Norway

Org.nr. 974 767 880

postmottak@su.ntnu.no
www.ntnu.no/ilu

Besøksadresse

Sverres gate 12

Telefon

+47 73590400

Saksbehandler

Anita I. Brækken

anita.brakken@ntnu.no
Mobil 932 65 763

Godkjenning av **innkalling**.

DISKUSJONSSAK

ILU 1/24

Kultur for ytringsfrihet ved ILU

Hensikt: Instituttstyret får diskutere kultur for ytringsfrihet ved ILU.

Vedlegg:

- Saksnotat og vedlegg

VEDTAKSSAK

ILU 2/24

Protokoll fra styrets møte 15. januar 2024

Forslag til vedtak:

- «Instituttstyret vedtar protokoll fra møtet 15. januar 2024.»

Instituttstyret ILU

Sak ILU 1/24 Kultur for ytringsfrihet ved ILU

Hensikten med saken er at instituttstyret får diskutere kultur for ytringsfrihet ved ILU. Aktuelle diskusjonsspørsmål kan være: Hvordan muliggjør ILU som organisasjon en god ytringskultur? Hvordan kan vi i fellesskap arbeide for en god ytringskultur stilt overfor vanskelige prioriteringer? Hvordan arbeider ILU med generell ytringsfrihet og akademisk ytringsfrihet? Hva kan instituttstyrets særlige oppgave være i opprettholdelsen av en god ytringskultur? Instituttleder tar innspillene fra styret med i det videre arbeidet.

Bakgrunn

I en skriftlig uttalelse fra styremedlemmene fra gruppen fast vitenskapelig ansatte, sendt på epost til instituttstyret, styrets sekretær og til Universitetsavisa den 19. desember 2023, ber de om at «det innkalles til et ekstraordinært møte i Instituttstyret for å diskutere kultur for ytringsfrihet ved Institutt for lærerutdanning.» Uttalelsen er vedlagt.

Bakgrunnen for uttalelsen finner vi i instituttstyremøtet den 14. desember 2023, hvor prosessen med å utvikle ILUs periodeplan 2024–2027 ble ferdigstilt med vedtak i instituttstyret etter mindre justeringer i periodeplanteksten. Til stede var tre styremedlemmer fra gruppen for fast vitenskapelig ansatte, og vedtaket er protokollført som enstemmig og uten tilførsler. I etterkant av møtet ble den vedtatte periodeplanen annonsert og lagt ut på Innsida.

I kommentarfunksjonen under Innsida-saken kommenterte et av styremedlemmene ved å vise til et utdrag fra instituttstyrets diskusjon – et innlegg som hevdet at det var mangler i periodeplanen. Kommentaren slo videre fast at den vedtatte periodeplanen ikke kan regnes som en god operasjonalisering av ILUs strategi. Ettersom en slik kommentar følger opp styrets kollegiale arbeid med periodeplanen, var det relevant for ekstern styreleder (uten tilgang til Innsida) å kjenne til den. Styrets sekretær gjorde derfor styrelederen oppmerksom på kommentaren. Etter dette valgte styrelederen å ta kontakt med styremedlemmet for en dialog om styrets arbeid pr. telefon. Sammen med de andre styremedlemmene for fast vitenskapelig ansatte, kom styremedlemmet i etterkant av telefonsamtalen med styreleder med en uttalelse om at oppringingen opplevdes som «en klar oppfordring til å slette kommentaren på Innsida og som et angrep på hennes ytringsfrihet som ansatt på NTNU». Uttalelsen ble som nevnt også sendt til Universitetsavisa, som valgte å trykke den som ytring. Styrelederen på sin side uttaler til Khrono at han ikke kjenner seg igjen i det som ble sagt.

I tillegg til denne konkrete bakgrunnen, kan den nylige diskusjonen om ytringsfrihet ved NTNU også tas i betraktning. Dette var en diskusjon og prosess som førte til Anne Borgs avgang, og det er all grunn til å anta at også ILUs sak preges og sees i sammenheng med denne.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim Norway	postmottak@su.ntnu.no www.ntnu.no/ilu	Sverres gate 12	+47 73590400	

Adresser korrespondanse til saksbehandlerne. Husk å oppgi referanse.

Innledning

Å diskutere kultur for ytringsfrihet er viktig ved et stort og mangfoldig institutt som ILU, som på mange måter har en god kultur for ytringsfrihet. Vi har lav terskel for å ytre oss, og vi har en rekke formelle og uformelle fora hvor det er og skal være «høyt under taket» for ytringer.

Den akademiske ytringsfriheten er av særlig interesse for et universitetsinstitutt, og det å bidra til at vitenskapelig ansatte ytrer seg i kraft av å være fagfolk står rimeligvis høyt på ILUs agenda. I tillegg til at forskere har egen tid til forsknings- og utviklingsarbeid som i stor grad brukes til formidling, debatt osv., bruker ILU særlige ressurser til forskningskommunikasjon. Resultatet er kontinuerlige nyvinninger internt og eksternt, som Kunnskapslunsj, medievennlige formidlingsartikler, ILU-podcast, Forskningsnytt osv., hvor hensikten er å skape arenaer for formidling og akademiske ytringer av ulik art. Gitt sakens konkrete bakgrunn, synes det imidlertid å være den mer generelle ytringsfriheten som er mest relevant i dette tilfellet.

Som «kultur for ytringsfrihet» indikerer, utøves ytringsfrihet innenfor et større fellesskap av ytringer. Dette er ytringer i fortid og fremtid, og i relasjon til ulike sammenhenger eller kontekster som gir ulike genrer for ytringene. I og med disse skapes erfaringer og forventninger til ytringer, og gjør det større systemet eller kulturen relativt stabilt, samtidig som det er under stadig forhandling.

De ulike formelle og uformelle foraene (ledermøtet, forskningsutvalg, utdanningsutvalg, studieprogramråd, instituttstyret, eposten, innsida, lunsjbordet, kontor- og gangpraten, undervisningssituasjonen, fagseksjonsmøtet, forskningsgruppemøtet osv.) ved ILU er en svært viktig del av systemet som distribuerer ytringer, og alle disse har sine særegne kjennetegn som skaper forventninger til fremtidige ytringer. Dette gjør at det som fungerer som en god og riktig ytring i en sammenheng, nødvendigvis ikke fungerer like godt i en annen sammenheng. Eksempelvis har enhver ansatt full frihet til å ytre seg om sitt innerste følelsesliv på epost til alle ansatte, men ettersom en slik ytring gjerne forventes å høre til privatsfæren, hos psykologen eller liknende, er sjansen stor for at en slik ytring vil få problematiserende reaksjoner som ender opp med å forhindre liknende ytringer senere. Mindre outrert, kan en ytring fremsatt i forskningsutvalget bli henvist til en passende sak i ledermøtet pga. utpreget personalmessig dimensjon.

I de ulike kontekstene har vi altså alltid ytringsfrihet, men de ulike kontekstene gir også implisitte eller eksplisitte føringer som vi tilpasser våre ytringer til. Og hvis det er en ytring som oppleves å passe bedre et annet sted til annen tid, «omdirigeres» ofte ytringen til det riktige forumet. Eksempelvis er det ikke uvanlig ved ILU at saker meldt inn til et utvalg blir avslått, en diskusjon stoppes eller noen reagerer på ytringen, og det er gjerne nettopp fordi sammenhengen ikke oppfattes som den riktige, selv om det ikke er noe galt med ytringen i seg selv.

Kulturen for ytringsfrihet består imidlertid ikke bare av de ulike kontekstene som spiller sammen og som regulerer, distribuerer og muliggjør visse ytringer, men også av ytrerne selv. I vårt tilfelle er dette alle ansatte og studenter ved ILU. Med alle disse kommer også erfaringer, forventninger, holdninger, særlige interesser, mellommenneskelige relasjoner og

mye annet som griper inn i ytringskulturen. Dette gjør at det å ytre seg hverken er «rett frem» eller risikofritt, og er noe som krever ganske mye av den enkelte.

Som institutt står vi overfor en rekke vanskelige diskusjoner i tiden som kommer, blant annet på grunn av økonomi. Dette fordrer at vi i fellesskap får til gode samtaler om prioriteringer og faglig utvikling, som ikke bare vil kreve at vi bruker hele systemet av ulike ytringskontekster, men at også den enkelte ytrer tar på seg det store ansvaret som det å ytre seg innebærer. Vi må være rause overfor hverandre, og anta at samtalepartneren – også når hen er uenig – faktisk har gode intensjoner. Vi må være åpne og snakke med hverandre, fremfor om hverandre. Med et stort og komplekst system for ytringer krever det også at den enkelte kjenner mulighetene og begrensningene innenfor den enkelte sammenheng, også mht. sin egen rolle. Vi må også akseptere – etter diskusjon, utredninger og innspill – når det til slutt tas en beslutning.

Vedlegg:

- Uttalelse fra styremedlemmer fra gruppa fast vitenskapelig ansatte i instituttstyret

Uttalelse fra styremedlemmer for gruppa faste vitenskapelige ansatte i instituttstyret til Instituttstyret og ILUs ledelse, med kopi til Universitetsavisa

Mandag 18.12 ble en av de faste vitenskapelige representantene i Instituttstyret for Institutt for lærerutdanning oppringt av styreleder Arve Thorshaug. I telefonsamtalen framførte styreleder at det var problematisk at styremedlemmet har skrevet en kommentar på Innsida, intranettet til NTNU, i forbindelse med publisering av Periodeplanen for ILU 2024-2027. Styremedlemmet opplevde telefonsamtalen som en klar oppfordring til å slette kommentaren på Innsida og som et angrep på hennes ytringsfrihet som ansatt på NTNU.

Kommentaren som styremedlemmet skrev inneholdt ikke annen kritikk mot periodeplanen enn det som kom fram i Instituttstyremøtet torsdag 14.12, et offentlig møte. Kommentaren på Innsida var rettet mot sak, ikke person, og pekte på mangler i Periodeplanen i forhold til NTNUs og ILUs strategidokumenter, og oppfordret til involvering i neste medvirkningsprosess knyttet til periodeplanen. Kritikken som også ble fremført under instituttstyremøtet, var i overensstemmelse med synspunktene til alle de fast vitenskapelig ansatte styremedlemmene.

Vi mener at kommentaren som styremedlemmet skrev på Innsida er godt innenfor det som bør tåles av ytringer på et universitet. Vi er alvorlig bekymret for hva hendelsen betyr når det gjelder Instituttstyreleder og ILU-ledelsens forståelse av ytringsfrihet. Denne hendelsen føyer seg inn i bildet av en ukultur når det gjelder ytringsfrihet ved NTNU ([Har NTNU et kulturproblem? \(universitetsavisa.no\)](https://www.universitetsavisa.no)).

Vi minner om at NTNU som institusjon har som oppgave å bidra til en fri debattkultur der det skal være rom for ulike meninger. Slik blir dette formulert i Kierulf-utredningen om Akademisk ytringsfrihet:

Institusjonene bør uttrykke tydelige forventninger til at alle ansatte modig og fritt bruker stemmen sin og bidrar til å utvikle en variert og uensartet debattkultur. Raushet overfor ulike syn og meningsmotstand bør fremelskes – enighet er ikke noe mål i seg selv.

Vi forventer at institusjonen etterlever dette idealet ved å oppmuntre til en modig og uavhengig debatt blant sine ansatte, og ved å verne om et miljø der ulike synspunkter og meningsmotstand ikke bare aksepteres, men ønskes velkommen. Vi forlanger en forsikring fra styrelederen og instituttleder om at kritisk dialog er anerkjent som uttrykk for en av universitetets sentrale verdier. I lys av denne hendelsens alvorlighet, krever vi at det innkalles til et ekstraordinært møte i Instituttstyret for å diskutere kultur for ytringsfrihet ved Institutt for lærerutdanning.

Vi har blitt orientert om at styreleder trekker seg med umiddelbar virkning 19.12. Han begrunner dette med følgende: «Som styreleder føler jeg ikke at jeg har lyktes med å innarbeide en helhetlig forståelse av styrets rolle blant samtlige av styrets medlemmer, noe jeg mener går ut over kvaliteten i møtene.» Vi registrerer at styreleder ikke tar selvkritikk for angrepet på ytringsfriheten til styremedlemmet. Som styremedlemmer opplever vi at vi har bidratt til saklige diskusjoner til beste for instituttet. Dette ser vi fram til å fortsette med i tiden framover.

Styremedlemmer for gruppa interne faste vitenskapelig ansatte
ved Institutt for lærerutdanning

Camilla Stabel Jørgensen

Jørgen Klein

Lise Vikan Sandvik

Mari Nygård

Per Esben Svelstad

Unni Eikeseth

Dette er kommentaren som ble postet på Innsida:

I instituttstyret vart det påpeikt at periodeplanen ikkje er ein god operasjonalisering av ILUs strategi. Blant anna var kunstnarisk verksemd ikkje nemnd, og planen innehaldt ingen mål for formidling. Både kunstnarisk verksemd og formidling er blant kjerneoppgåvene til ILU og NTNU. Styret fekk inn nokre endringar som sikrar at desse kjerneoppgåvene er tilstade i planen, men det er viktig å vere klar over at dette fortsatt ikkje kan reknast som å vere ein god operasjonalisering av ILUs strategi. Heile instituttet bør delta aktivt i neste medverknadsprosess og sikre at periodeplanen blir eit betre styringsdokument.